

SZALAY ZOLTÁN

Eljegyzés Berlinben

„A falakból, kérdezne vissza, szóval egyszer csak észreveszi, hogy eltűntek a molylepkek, alighanem a hideg miatt, ami a koponyából jön, észreveszi, hogy a molylepkek eltűntek a hideg miatt, ami a falakból jön.”

(Gazdag József: *Kilátás az ezüsthenyőkre*)

Maga idevalósi, kérdezte tőle az olcsó öltönyt és összemocskolt cipőt viselő kövér, züllött arcú útitársa, lezöttyenve a vele szembeni ülésre. Megrökönyödött: miféle kérdés ez? Félúton robognak valahol Prága és Berlin közt egy undorítóan nagy vonatszerelvény gyomrában, akár megannyi idétlen, tömeggyártott jónás, s ez a tohonya alak azt kérdi tőle, idevalósi-e? Nem azt, hogy osztrák-e, cseh, magyar vagy talán zsidó, nem, nem egyszerűsíti le ennyire az egész ügyet. Részegnek nem tűnt, hanghordozásában pedig nyoma sem volt a humornak: egyébként is látszott rajta, a humornak csak a legotrombább válfajaihoz lehet köze. A feltett kérdésre semmiféle válasz nem hangozhatott el, a tohonya férfi fészkelődése ugyanis hatalmas hangzavart keltett, s mire elhelyezkedett, nyilván maga is elfelejtette a kérdést, mert nem firtatta tovább. Helyette fogta irdatlan vulkánfíber bőröndjét – bár igazából csak hamisított vulkánfíber lehetett –, kikattintotta az okos kis zárat, óvatosan belenyúlt a bőröndbe, majd rövid matatás után egy maréknyi vastag szelet kövéres sonkát húzott elő s gyűrt rémült sietséggel a szájába. Falás közben nyugós morgást hallatott, s mikor sorra bekapta és lenyalta az ujjait, úgy tűnt, mohóságában le is harapja mindet. Végül, egy elsöprő erejű, büfögéssel dúsitott sóhajtás után, meglepően kecses, finomka mozdulattal pattintotta vissza a bőrönd zárját, hogy aztán ismét útitársához forduljon. Na és, hova lesz a menés, kérdezte, ő pedig, az útitárs, majdnem kapásból visszakérdezett: a menés?, de végül visszanyelte a szót, s nyugalomra intette magát, nem kell törődnie ezzel a zabamasinával, elég baja van így is, elég baja volt eddig is, míg be nem ült hozzá, a fülkéjébe, ez a dagadék. A fülkéje, így nevezte magában, mintha bármi is feljogosította volna erre a kisajátításra; talán adóhivatalnoknak kellene kiadnia magát, azzal egyszer s mindenkorra elriasztaná a másikat, azonnal megfagyna közöttük a levegő, s ő visszahúzódhatna saját magányötreimbe. Berlin, mondta ki mégis, méghozzá egész természetes hangon, sőt talán túl természetesen, olyannyira, hogy érződött belőle, mögüle a fojtó természetellenesség, a kínos mesterkéeltség, a tenyérizzadás, a hidegtől való görcsös félelem és a meleggel szembeni undor, ami állandó szorongásba nőtt át, zúgó vészbe. A tohonya bamba félmosollyal nyugtázta a választ, ő pedig rádöbrent – s megrémült –: bármit el tudna mondani ennek az ellenszenves idegennek, bár-

mit, ezen a mesterkéltn hangon, az egész históriát, s vajon tényleg nem mondta-e el ezek után? Nem mesélt-e el mindent töviről hegyire? A retteget azoktól a fehér potrohú szúnyogoktól, amelyekből vagy húsz év után most itt, ebben a vonatban látott újra néhány példányt, ahogy mereven lógnak a mennyezetről... A nyaralóban, ahova a szüleivel jártak annak idején, minden tele volt ezekkel a rovarokkal, csüngtek mindenhol, minden helyiségben, soha nem moccantak meg, s azokban a magas mennyezetű szobákban és termekben nem lehetett elérni és agyoncsapni őket. Nem moccantak meg, a fehér potrohú, néma szúnyogok nem mozdultak meg, míg látta őket, de vajon mi történt, mikor lehunyta a szemét? Mi történik abban a sötét idősávban, ami kívül marad a tudatán, amiben csak a gyámoltalan teste vesz részt?... S most itt, ezen a szerelvényen, megint. Itt akár el is érhetne volna őket, a folyosón, ahogy ott csüngtek, de most már teljesen értelmetlen lett volna az életükre törni. Elmesélte mindezt a dagadtnak, hogy értsen valamit az egészségből, az útja céljából, a céltalan célból, mert enélkül nem lehet felfogni, miért nem juthat célba. Elmesélte, hogy eljegyzésre megy, egy fiatal, csinos és felettébb művelt lányt kell magához kötnie odaát Berlinben, mert, állítják egyesek, ez a sors vár rá, s áldja ezért a sorsot, bólogatnak nagyokat a jóbarátok, adjon hálát, hogy egy ilyen lányt kap meg, egy egész életre, egy ilyen ragyogó teremtest. Pedig nem így van, mesélte, nem kapja meg, nem kaphatja meg, ahhoz ugyanis tudnia kellene, mit kap, de nem, ő semmit nem tud, és nem tudnak semmit a pocakos, körszakállas, kedélyeskedő jóbarátok sem, mesélte útitársának. Az bután, kifejezéstelen tekintettel meredt rá, majd újra kinyitotta ormótlan bőröndjét, s mélyen belenyúlt, cuppogást lehetett hallani, ahogy matat a húsban, az egész bőrönd hússal volt tele, nyálkás, iszamós hússal, jól belemarkolt, majd a szájába gyömöszölte a széttrancsírozódott cafatokat, egy rakásnyi mellészóródott, bele a padló piszkába. Kidüldet szemmel bámulta őt, ahogy zabál, s mesélt tovább. Most még arról a bácsikáról kellett mesélnie, akihez bementek akkor az apjával, akkor, húsz évvel ezelőtt, az utolsó nyaraláson, mikor már két napja hiába faggatta az apját az anyja holléte felől, az öreg bácsika irodája a nyaralóhoz tapasztott kis melléképületben volt, csak hátulról, egy szerény lugason keresztül lehetett bejutni, az apja után sompolygott, s csaknem rosszul lett az iroda mélybarna homályától, csak akkor könnyebbült meg valamelyest, mikor látta, itt nincsenek szúnyogok, s az öreg, mikor megpillantotta őt, ahogy tátott szájjal bujkál az apja háta mögött, odaintette magához, egész közel, az íróasztalához, ami olyan masszív és robusztus volt, mintha sziklából faragták volna, egyetlen kőből az egészet, pedig fából volt, de az a fa lehetett vagy kétezer éves biztosan, s akkor az öreg kinyitotta az egyik fiókot, belenyúlt, nem lehetett látni, mit vesz elő, a másik kezével visszatolta a fiókot, s még akkor sem lehetett látni, mit tart a markában, de ő megbízott benne, egy fél pillanatra sandított csak az apjára, annak a tekintetéből azonban mindössze határtalan ziláltságot tudott kiolvasni, nyújtotta hát a tenyerét, s a kedves, meleg arcú öreg már át is adta neki a madarat, azonnal érezte, hogy egy lágy tollú, finom csontozatú, törekeny kis madár az, egy énekesmadár, s már rohant is ki, és végtelenül szerette akkor az öreget és az apját és az anyját, és két kézzel tartva a madarat, de óvatosan, nehogy megszorítsa és fájdalmat okozzon neki, rohant ki az irodából, át a szerény kis lugason, át a nyaraló előterén, ki a szabadba, s akkor valami szörnyen összeszorult benne, nem létezett választás, fel kellett röptetnie, s tudta, mikor már nézett utána sajnó szívvel,

akkor is jól tudta, hiába menne vissza és kérne az öregtől még egyet és még egyet, mert bizonyára számtalan ilyen törekeny kis madárkája van neki, minddel ezt kellene tennie: felröptetni. S most, hogy ezt elmesélte, szinte egy szuszra, az útitársának, hátradőlt, csak egy pillanatra, s ekkor hirtelen hátradőlt a tohonya óriás is, és látta, ahogy becsukódik a szeme, elalszik, egyik pillanatról a másikra. Kinézett az ablakon, s mérhetetlenül megrémült, látva, hogy valami elemi sötétségbe rohantak bele, nem, semmi alagút nem volt az út ezen szakaszán, az éjszaka támadott, kihunyt körülöttük minden fény – ugyanakkor, mikor a tohonya útitárs tudata. Kihunyt a fülkéből, hevesen verejtékezve és örülten zihálva, a lámpák fényében újra megpillantotta a plafonról alácsüngő, fehér potrohú szúnyogokat. Állati ordítást hallatott, de két másodperccel később felfogta, hogy nem ő ordított, a szerelvény elejéből érkezett a ricsaj, s vele együtt valami fény is, hatalmas, pusztító fény. Fehérség, ami eltántorít, eltaszít, elmos. Majdnem elmosolyodott, arra gondolván, most minden megváltozik, csak hogy rá kellett ébrednie, nem változik semmi, hanem minden épp most történik meg. Vagy talán akkor történe meg, ha mindezt valaha valakinek elmesélhetné.

